

روزشمار جنگ

جمعه

۱۵ مرداد ۱۳۶۱

۱۶ شوال ۱۴۰۲

۶ اوت ۱۹۸۲

۶۰۹

سحرگاه امروز نیروهای خودی عملیاتی را برای آزادسازی چند ارتفاع استراتژیک در محور قصرشیرین در حوالی پاسگاه‌های "پیروزخان" و "قلعه سفید" عراق آغاز کردند.^(۱) این عملیات در ساعت ۴:۳۰ بامداد انجام شد و در آن، دو گردان از تیپ‌های "حمزه" و "المهدی" سپاه پاسداران با پشتیبانی یک گردان تانک از تیپ ۲ زرهی سرپل‌ذهاب شرکت داشتند. در این عملیات که با هدف تأمین جاده قصرشیرین به سرپل‌ذهاب منطقه "قلعه بدرلی" تا "پیروزخان" و از ۵ محور صورت گرفت،^(۲) دو ارتفاع مهم و استراتژیک جمهوری اسلامی ایران از اشغال نیروهای عراقی آزاد شد و جاده قصرشیرین - سرپل‌ذهاب نیز از زیر دید و تیر دشمن بیرون آمد و امنیت آن کاملاً تأمین گردید. علاوه بر آن، جاده تدارکاتی دشمن از پیروزخان به "تنگ بیشکان" در زیر دید و تیر مستقیم نیروهای خودی قرار گرفت.^(۳)

در این عملیات نیروهای پیاده خودی ابتدا به کمک آتش تانک به دشمن یورش بردند و توانستند شش تپه را از اشغال ارتش عراق خارج سازند، لیکن بر اثر فشار سنگین و انبوه آتش دشمن، از چهار تپه عقب نشستند و در ۲ تپه دیگر مستقر شدند.^(۴)

خسارت‌های دشمن در این عملیات عبارت بود از: ۲۰۰ تن کشته یا زخمی؛ انهدام یک دستگاه تانک، ۳ دستگاه خودرو و یک انبار مهمات.^(۵) از نیروهای خودی نیز ۷۷ تن شهید، ۳۰۰ تن مجروح - که اکثر آنان زخم‌های سطحی دارند - و ۳ تن اسیر شدند.^(۶)

فرماندهی کل نیروهای مسلح عراق در اطلاعیه شماره ۸۰۲ خود ضمن اعتراف به حمله ایران، آن را ناموفق خواند و مدعی شد که در این عملیات، ۱۳۴ تن از نیروهای ایرانی کشته و تعدادی نیز مجروح و اسیر شده‌اند. این اطلاعیه همچنین ادعا کرده‌است که ۵ دستگاه تانک، ۵ دستگاه خودرو - که ۲ دستگاه آن حامل نیرو بوده‌است - و یک انبار مهمات نیروهای ایران در این درگیری‌ها منهدم شده‌اند.^(۷)

۶۱۰

امروز دو پایگاه نیروهای حزب دمکرات و سازمان کومله هدف حمله نیروهای خودی قرار گرفت. در یکی از این درگیری‌ها در اطراف مریوان، ۱۲ تن از عناصر گروهک کومله کشته یا زخمی شدند. در این حمله، ۲ تن از نیروهای خودی نیز زخمی شدند.^(۸)

به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی، دو تن از عناصر گروهک رزگاری و سه تن از عناصر حزب دمکرات با اظهار ندامت، از اعمال گذشته خویش، با پنج قبضه اسلحه "۳-۳" و کلاشینکف به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مریوان تسلیم شدند و امان نامه گرفتند.^(۹)

۶۱۱

در ادامه حملات سازمان مجاهدین خلق ایران به افراد انقلابی و مراکز دولتی و خصوصی، امروز نیز پنج مورد عملیات از اعضای این سازمان در تهران صورت گرفت. در این عملیات‌ها یک تن به شهادت رسید و ۳ تن مجروح شدند، یک اتومبیل نیز به سرقت رفت. خلاصه این حملات سازمان مجاهدین چنین است:

دو تن از اعضای سازمان مجاهدین در خیابان دکتر شریعتی با تیراندازی به دو تن از وفاداران انقلاب، آنان را مجروح کردند و گریختند.^(۱۰)

در عملیات دیگری در خیابان نظام آباد تهران، اعضای سازمان مجاهدین قصد داشتند یک خودرو را سرقت کنند که با هوشیاری و مقاومت صاحب خودرو مواجه شدند و با شلیک گلوله وی را شهید کردند، سپس خودرو را ربودند.

در اقدام دیگری برای سرقت خودرو، دو تن از اعضای این سازمان وارد پارکینگ یک منزل مسکونی شدند، لکن بر اثر مقاومت سرایدار منزل، موفق به سرقت نشدند و پیش از گریختن، با شلیک گلوله سرایدار را زخمی کردند.^(۱۱)

در یکی از مناطق جنوب تهران نیز دو تن از اعضای سازمان مجاهدین قصد ترور دو شخص را داشتند که به کوشش مردم دستگیر شدند. یکی از آنان در حین کشمکش و فرار به هلاکت رسید و دیگری با خوردن قرص سیانور اقدام به خودکشی کرد که به بیمارستان انتقال یافت و از مرگ جان سالم به در برد.^(۱۲)

همچنین دو تن دیگر از اعضای این سازمان به دفتر روزنامه صبح آزادگان نارنجک پرتاب کردند که این حمله تلفات و خسارتی نداشت.^(۱۳)

۶۱۲

به دنبال اظهارات سفیر عراق در عربستان مبنی بر موافقت صدام با شرایط جمهوری اسلامی ایران - که بازتاب گسترده‌ای در مطبوعات روز گذشته ترکیه و سوریه داشت - سخن‌گوی وزارت امور خارجه اعلام کرد که عراق با این اظهارات در پی کسب وجهه سیاسی است: «رژیم عراق می‌کوشد به منظور کسب وجهه سیاسی به هر نحو ممکن کنفرانس

عدم تعهد را در بغداد برگزار نماید، در حالی که به علت عدم امنیت در عراق تعدادی از کشورها خواهان تغییر محل برگزاری کنفرانس مذکور شده‌اند. عراق در صدد است با طرح این مسائل خود را صلح‌جو و ایران را جنگ طلب معرفی نماید. وی در مورد ادعای سفیر عراق مبنی بر خروج ارتش این کشور از خاک ایران، گفت: «هنوز مناطق استراتژیک غرب ایران در اشغال نیروهای عراقی است و عراق از این مناطق به طور مستمر مناطق مسکونی ما را بمباران می‌کند.» سخن‌گوی وزارت خارجه سپس تأکید کرد که ایران تا دستیابی به حقوق حقه خود به نبرد ادامه خواهد داد. وی در پایان خاطرنشان کرد که عراق محل امنی برای برپایی کنفرانس سران کشورهای عضو عدم‌تعهد نیست.^(۱۴)

در پی موضع‌گیری سخن‌گوی وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران، وزیر اطلاعات حکومت سعودی و سفیر عراق در ریاض، در یک عقب‌نشینی آشکار، مطالب ایراد شده مبنی بر پذیرش شرایط ایران را تکذیب کردند. وزیر اطلاعات حکومت سعودی در مصاحبه‌ای گفت با تأیید تسلیم پیام صدام به ملک فهد، گفت که محتوای این پیام در مورد روابط عراق و عربستان بوده‌است. وی این خبر را که صدام پذیرفتن شرایط ایران را به شاه فهد اطلاع داده‌است، تکذیب کرد.^(۱۵)

سفیر عراق در عربستان نیز در مصاحبه‌ای با روزنامه "الجزیره" چاپ عربستان، خبرهای نسبت داده شده به وی مبنی بر این‌که عراق شرایط ایران را پذیرفته‌است، تکذیب کرد و افزود: «عراق نیروهایش را از خاک ایران خارج کرده‌است تا بهانه ادامه جنگ را از دست ایران بگیرد.» وی سپس در مورد پرداخت غرامت به ایران، گفت: «ایران به عراق تجاوز کرده‌است، پس عراق به ایران هیچ غرامتی پرداخت نخواهد کرد مگر این که اول متجاوز شناخته شود و سپس چنانچه عراق متجاوز شناخته شد، غرامت جنگی پرداخت خواهد شد.»^(۱۶)

۶۱۳

در پی زمزمه‌هایی درباره احتمال لغو هفتمین نشست سران کشورهای غیرمتعهد در بغداد، اخبار امروز این احتمالات را شدت بخشید.

"سعدون حمادی" وزیر خارجه عراق، در گفت‌وگو با خبرگزاری این کشور به طور ضمنی اعلام کرد که کشورش دیگر اصراری به برگزاری هفتمین کنفرانس سران عدم‌تعهد در بغداد ندارد. وی گفت: «ما به این نتیجه رسیده‌ایم که چنانچه بر سر تشکیل این کنفرانس در بغداد تأکید ورزیم، تعداد زیادی از سران کشورها به دعوت ما پاسخ خواهند گفت.» حمادی افزود: «عراق در پی تبلیغات نیست.» با این حال وی پیشنهاد کرد که برای تعیین وضعیت کنفرانس سران، وزیران خارجه کشورهای عدم‌تعهد اجلاسی را در بغداد تشکیل دهند.^(۱۷)

از سوی دیگر "الکساندر گودلیچکف" عضو هیئت رئیسه اتحادیه سوسیالیستی یوگسلاوی نیز در مصاحبه‌ای تلویزیونی درباره تشکیل کنفرانس سران عدم‌تعهد در بغداد، گفت:

«جنگ ایران و عراق برپایی کنفرانس عدم‌تعهد در عراق را مورد تهدید جدی قرار داده‌است.»^(۱۸) خبرگزاری هند نیز با اشاره به این‌که ایران در تماس‌هایی مکرر نظر خود را درباره اجلاس سران عدم‌تعهد در بغداد، به هند اعلام کرده‌است، از سفر قریب‌الوقوع و هم‌زمان رئیس مجلس ایران و وزیر امور خارجه عراق به هند خبرداد و افزود: «وزیر خارجه عراق حامل پیامی از سوی صدام برای نخست‌وزیر هند خواهد بود.» خبرگزاری هند این تحولات را با توجه به دعوت دولت کوبا از کشورهای عدم‌تعهد برای تشکیل اجلاس وزیران خارجه این کشورها جهت رسیدگی به تغییر محل کنفرانس سران این جنبش، با اهمیت دانسته‌است.^(۱۹) این خبرگزاری همچنین اعلام کرده‌است: «رئیس مجلس ایران یکشنبه آینده به دعوت رئیس مجلس هند و در رأس یک هیئت بلندپایه از هند دیدار خواهد کرد. قرار است وی با رئیس مجلس، نخست‌وزیر و سایر مقامات هند دیدار و گفت‌وگو نماید.»^(۲۰) خبرگزاری هند افزوده‌است که این هیئت، بلندپایه‌ترین هیئت ایرانی خواهد بود که پس از انقلاب ایران از هند دیدار خواهد کرد.^(۲۱)

۶۱۴

"بولنت الوسو" نخست‌وزیر ترکیه، به همراه "ایل‌متر ترکمن" وزیر خارجه این کشور، در رأس یک هیئت سیاسی وارد تهران شد و مورد استقبال مهندس موسوی نخست‌وزیر و دکتر ولایتی وزیر خارجه قرار گرفت. به گزارش خبرنگار کیهان، بولنت اولوسو - که برای پنجمین بار در طول جنگ به ایران سفر می‌کند - از اظهار نظر درباره انگیزه سفرش به تهران خودداری کرد.

وی حامل پیام رئیس‌جمهور ترکیه برای رئیس‌جمهور ایران است.^(۲۲)

به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس از آنکارا، مقام‌های مطلع ترکیه درباره سفر نخست‌وزیر این کشور به تهران، گفته‌اند که ممکن است وی به بغداد نیز برود. روزنامه کیهان در ادامه این خبر افزوده‌است: «با این حال این خبر هنوز به صورت رسمی تأیید نشده‌است. در هفته قبل رئیس‌جمهور ترکیه پیام‌هایی را برای رئیس‌جمهور ایران و رئیس حکومت عراق ارسال داشته بود. هرچند متن پیام‌های مذکور فاش نشده‌است، با این حال رئیس‌جمهور ایران بلافاصله به پیام مذکور جواب داده و وزیر امور خارجه عراق نیز به طور اعلام نشده به ترکیه سفر نموده‌است.»^(۲۳)

به گزارش رادیو ترکیه، روزنامه‌های این کشور درباره سفر نخست‌وزیر و وزیر خارجه ترکیه به تهران، نوشته‌اند: «سفر مقامات ترکیه به ایران به منظور دیدار و گفت‌وگو با مقامات ایرانی درباره جنگ و تحولات اخیر منطقه صورت گرفته‌است.» این روزنامه‌ها تأکید کرده‌اند که این سفر به درخواست ایران صورت نگرفته و براساس نظریات آنکارا برنامه‌ریزی شده‌است. مطبوعات ترکیه همچنین با اشاره به نزدیک شدن زمان برگزاری کنفرانس عدم‌تعهد در بغداد، تلاش ترکیه را برای پایان دادن به جنگ، بسیار با اهمیت تلقی کرده‌اند.^(۲۴)

سفر نخست‌وزیر ترکیه به تهران

میرحسین موسوی نخست‌وزیر، در مصاحبه‌ای با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، در تشریح دلایل سفر نخست‌وزیر و وزیر خارجه ترکیه به تهران، گفت: «بعد از آزادسازی خرمشهر توسط رزمندگان اسلام، حرکتهایی در سطح جهان در جهت آتش‌بس شروع شده‌است. در این زمینه هیئت‌های مختلفی به کشور ما آمدند و ما از همه آن‌ها استقبال کردیم، سفر نخست‌وزیر ترکیه نیز در همین راستا می‌باشد و ما مجدداً شرایط خود را به آن‌ها نیز خواهیم گفت.» وی افزود: «ما در این‌جا از موضع قدرت صحبت می‌کنیم، اگر دولت ترکیه بتواند در جهت تحقق این شرایط حرکت کند، از آن استقبال خواهیم کرد همچنان که از همه این هیئت‌ها استقبال کرده‌ایم.» (۲۵)

۶۱۵

امام امت طی حکمی حجت الاسلام "سید محمد موسوی خوئینی‌ها" را به سمت نماینده امام و سرپرست حجاج ایرانی منصوب کردند. قسمتی از متن این حکم بدین شرح است:

«بسم الله الرحمن الرحيم

جناب حجت الاسلام آقای سید محمد خوئینی‌ها - دامت افاضاته

با فرا رسیدن ایام حج، این فریضه بزرگ عبادی، سیاسی و اجتماعی که در بین عبادات بزرگ از ویژگی‌های خاص برخوردار است و خداوند تبارک و تعالی مسلمانان جهان را با شرایط خاص دعوت نموده‌است تا در ضمن به جا آوردن این فریضه بزرگ، از اموری که در بلاد مسلمین از جهات اجتماعی و سیاسی می‌گذرد، مطلع شده و اگر گرفتاری‌هایی دارند، با

یکدیگر در میان گذاشته و حتی الامکان در رفع آن کوشا باشند. و مع الاسف بسیاری از مسلمانان به واسطه کج روی ها و یا کج فهمی های بعضی عناصر و با دسیسه های بعضی از دست اندرکاران سودجو، بعد سیاسی این عبادت شریف را به طاق نسیان سپرده اند! جناب عالی را به سمت نماینده خویش و سرپرست حجاج محترم ایران منصوب نمودم که با بینش خاص سیاسی که دارید، به امور حجاج از ابعاد مختلفه رسیدگی نموده و برای احیاء این سنت بزرگ الهی، در خطابه ها و مراسم دینی، مسلمین را به وحدت کلمه و اتحاد مسیر دعوت نموده و آنان را از آنچه در لبنان عزیز و ایران مجاهد و افغانستان مظلوم از ستم کاران و جهان خواران می گذرد، مطلع نمایید و حجاج محترم بلاد را به وظایف بزرگ خود در مقابله با چپاول گران بین المللی و تجاوزکاران آشنا نمایید.

البته علمای محترمی که در این سفر هستند - چه آنان که با تقاضای این جانب مشرف شده اند و چه دیگران - جناب عالی را تأیید می فرمایند و حجاج محترم موظفانند که به راهنمایی های شما گوش فرا دهند و از خطوطی که برای آنان ترسیم می نمایید، اطاعت نموده و تجاوز ننمایند. تا ان شاء الله تعالی این فریضه عظیم با محتوی و ابعاد متعددش به جا آورده شود.

بدیهی است که متصدیان امور که به هر مناسبت کارشان با این فریضه و با حجاج محترم مرتبط است، برای هم آهنگ نمودن کارها موظفانند با شما همکاری و از ارشادات تان استفاده نمایند...» (۲۶)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۱/۵/۱۵

- ۱- سند شماره ۵۳۲۱۶- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرمانده منطقه ۷ سپاه پاسداران، ۱۳۶۱/۵/۱۵؛ و: روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۵/۱۶، ص ۱.
- ۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۴۰، ۱۳۶۱/۵/۱۶، ص ۲، باختران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۱۵
- ۳- سند شماره ۵۳۲۳۸- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرمانده منطقه ۷ سپاه (باختران)، ۱۳۶۱/۵/۱۶
- ۴- پیشین.
- ۵- مأخذ ۳.
- ۶- سند شماره ۱۶۸۵۹- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی همدان، به فرمانده منطقه ۷ سپاه، ۱۳۶۱/۶/۱۳؛ و: مأخذ ۳.
- ۷- واحد مرکزی خبر صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۱/۵/۱۵، ص ۱، رادیوبغداد، ۱۳۶۱/۵/۱۵
- ۸- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۱۷، ص ۲.
- ۹- پیشین.
- ۱۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۴۱، ۱۳۶۱/۵/۱۷، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۱۶، به نقل از روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۱۰.
- ۱۱- دفتر سیاسی سپاه، "رویدادها و تحلیل"، نشریه شماره ۴۳، ۱۳۶۱/۶/۴، ص ۲۰.
- ۱۲- پیشین.
- ۱۳- مأخذ ۱۰.
- ۱۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۱۶، ص ۹، ریاض - به نقل از آسوشیتدپرس، به نقل از سخن گوی وزارت خارجه ایران.
- ۱۵- مأخذ ۲، ص ۶ و ۷، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از خبرگزاری فرانسه از جده، ۱۳۶۱/۵/۱۵
- ۱۶- مأخذ ۲، ص ۲۳، رادیو ابوظبی، ۱۳۶۱/۵/۱۵، به نقل از سفیر عراق در عربستان.
- ۱۷- مأخذ ۲، ص ۵، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از خبرگزاری فرانسه از منامه، ۱۳۶۱/۵/۱۵، به نقل از وزیر خارجه عراق، به نقل از خبرگزاری عراق.
- ۱۸- مأخذ ۲، ص ۶، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به نقل از خبرگزاری فرانسه از بلگراد، ۱۳۶۱/۵/۱۵
- ۱۹- مأخذ ۱۰، ص ۶ و ۷، دهلی نو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۱۵، به نقل از خبرگزاری هند به نقل از یک سخن گوی وزارت خارجه این کشور.
- ۲۰- پیشین.
- ۲۱- مأخذ ۱۹.
- ۲۲- کیهان ۱۳۶۱/۵/۱۶، ص ۲.
- ۲۳- مأخذ ۲۲، ص ۲۰ به نقل از یونایتدپرس از آنکارا.
- ۲۴- مأخذ ۲، ص ۱۷، رادیو ترکیه، ۱۳۶۱/۵/۱۵
- ۲۵- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۵/۱۶، ص ۴، مشهد.
- ۲۶- سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، صحیفه نور، مجموعه رهنمودهای امام خمینی، جلد شانزدهم، تهران، انتشارات شرکت سهامی چاپخانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهمن ماه ۱۳۶۱، ص ۲۳۷، ۱۳۶۱/۵/۱۴.